

NÁPADNÍČEK PRO PŘEDŠKOLÁKY Z MŠ PODLUŽÁNEK

KNIHA JE STUDNICE MOUDROSTI

Cílem tohoto tématu je prohlubovat u dětí pozitivní vztah ke knihám. Naučit děti, jak se správně ke knize chovat, co se v nich ukrývá, kde si je můžeme půjčit. Rozvíjení poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní. Rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka. Vytvářet základy pro práci s informacemi - knihy a obrazový materiál. Kladení otázek, hledání odpovědí. Rozvíjet kultivovaný projev dítěte. Rozvíjet ovládání pohybového aparátu a tělesné funkce. Rozvíjet pohybové hry a činnosti.

1. Má nejoblíbenější knížka

- Nechte dítě vybrat svou oblíbenou knihu, povídejte si o ní,
- dejte dětem prostor, aby vám svou knihu představily, samostatně o ní hovořily,
- přečtěte si úryvek,
- uspořádejte si doma výstavku knih,
- povídejte dětem o tom, kterou knihu jste měli oblíbenou, když jste byli malí.

2. Historie vzniku knih

Než vznikla kniha, vedla k tomu dlouhá cesta.

- **obrázkové písmo** na stěnách jeskyní - nejstarší druh písma, který se vyvinul z jednoduchých obrázků.

Když ještě lidé neuměli psát (neznali písmo) a potřebovali někomu zanechat zprávu, že např. ulovili velké zvíře nebo že vyhráli v boji proti nepřítelům, nakreslili obsah sdělení obrázky.

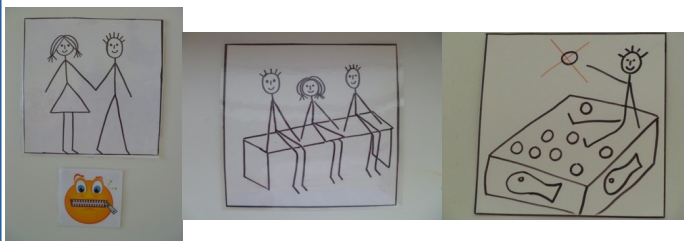
Úkol (rozvíjení fantazie): **Jak bys nakreslil?**

1) Co jsem dnes dělal

2) že máme být potichu, naslouchat, uklízet hračky na své místo apod.

Zkuste si s dětmi pomocí piktogramů vytvořit svá pravidla:

Toto je práce sice dlouhodobá, ale pokud ještě piktogramy nepoužíváte, je to dobrá příležitost, jak začít. Děti lépe respektují pravidla, pokud si je spoluvytvoří a pokud jejich sdělení mají neustále před očima. Piktogramy si můžete vyvěsit na viditelná místa, třeba na lednici.

3. Rozvíjíme řeč a předčtenářskou gramotnost

- Nechte dítě podle obrázkové knihy (leporela) vyprávět děj.
- S dětmi čteme různé obrázkové příběhy z časopisů (tzv. obrázkové čtení), kde je text doplněn obrázky.

Můžete navštívit knihovnu - prohlížení knih, všímat si krásy ilustrací, můžete se zaregistrovat a zapůjčit si knížku domů.

4. PČ - rytí na hliněné destičky

V bažinatých krajinách, kde rostl rákos a vyskytovalo se hodně hlíny, se začalo psát na hliněné tabulky pomocí rákosového písátka seříznutého do špičky. Původně se psalo zleva doprava. Popsané destičky se vždy usušily na slunci, vzácnější se vypalovaly.

Rozválejte plastelínu a nechte děti do ní vyrýt počáteční písmeno svého jména podle předlohy. Starší děti se jistě dovedou podepsat celým jménem.

Na rytí můžete použít špičatou špejli.

5. Z čeho je kniha vyrobena?

Pokuste se s dětmi vyrobit papír.

Během výroby zdůrazněte recyklaci papíru - sběr starého papíru - kontejnery; a využití pro jeho další zpracování.

Začněte na přípravě den předem!!! Dětem dejte k trhání různé druhy papíru. Celkově vám výroba papíru zabere asi čtyři dny práce.

Co potřebujeme:

1. starý papír (nevhodný je potištěný černou barvou - tiskařská barva budoucímu papíru na kráse nepřidá - zato popsaný nevádí, dobré jsou i podsady na vejce)

2. čistý balicí papír (náš nový arch se k němu nepřilepí jako k jiným druhům papíru, naopak se z něj dá lehce sloupnout), případně mikrotenový sáček

3. savý papír (noviny)

4. savou látku (utěrku)

5. rovnou desku; mísu nebo hluboký talíř; mixér nebo struhadlo (nebo pilné ručičky)

6. ke zkrášlení: rozmanité vylisované rostlinky, barevné nitky; barvivo - kávu, ovoce, koření, potravinářské barvivo... dle fantazie

• Různý papír určený k naší recyklaci natrháme na malé kousky (to znamená asi 1 až 3 cm) a necháme jej namočený v míse s vodou 12 až 24 hodin.

• Pak papír rozmělníme na kašičku - čím bude hrubší, tím bude i papír hrubší, a naopak (ale pozor ať papír není příliš rozmělněný - to by se pořádně nespojil a trhal by se).

Použijeme nejlépe mixér, nebo z papíru vymačkáme vodu a uděláme kouli, kterou nastrouháme, nebo použijeme svoje ručičky a papír ve vodě tak dlouho rozmělnujeme, trháme a mačkáme, až jsme s výsledkem spokojeni. Do kašičky zapracujeme také různé příměsi a barviva, podle vlastní fantazie. Případně do ní můžeme taky přimíchat škrob (na 1 talíř asi 1 lžička) - pro zpevnění.

„Psací“ papír musíme udělat hodně jemný, hladký, tenký a čistý.

Pracovní plocha: na desku dáme savou látku, na kterou položíme vrstvu novin a na ně balicí papír.

- Z papíroviny vymačkáme přebytečnou vodu (ale dáваме pozor, aby nebyla příliš suchá - měla by být asi tak mokrá, aby se dala lehce rozprostřít na dlani) a vytvoříme z ní na balicím papíře svůj vlastní aršík. Můžeme jej ještě přizdobit vylisovanými kvítky a vším, co nás napadne.

Arch potom pomocí novin zbavujeme přebytečné vody, jak jen to jde. Aby se voda lépe vsakovala, také noviny pod balicím papírem střídáme. Nakonec arch můžeme ještě přejet válečkem, aby byl rovnější, ale není to vůbec nutné. Pak jej necháme sušit na slunci, u topení (nezapomeneme podložit suchými novinami).

- Usušený arch z balicího papíru opatrně sloupneme. Pokud se nám zkroutil a my ho chceme vyrovnat, můžeme jej, zabalený do látky, přejet napařovací žehličkou.

Zdroj: <https://casprodeti.cz/papir/47-vyroba-rucniho-papiru-s-detmi-postup-barveni>

6. Co je v knihách?

PÍSMENKA

Knihy píše spisovatel. Z písmenek vznikají slova.

Báseň:

Abeceda není žádná věda

*Když se řekne abeceda,
tak to není žádná věda.*

*Každý kluk i holčička,
i ta hodně maličká,
Honzík nebo Alenka,
naučí se písmenka.*

Zdroj: Internet: <http://www.predskolaci.cz/?category_name=pismena-a-cislice-basnicky-rikanky&paged=4>

OBRÁZKY

Obrázky do knih kreslí ilustrátor.

Kresba oblíbeného dětského hrdiny - prohlížejte si nejprve ilustrované knihy, vyzdvihněte známé pohádkové postavy (Křemílek a Vochemůrka, Krteček, Pejsek a kočička, Hajný Robátko). Jaké pohádky ještě znáte? (Pat a Mat, Božek stavitel, mašinka Tomáš...)

Ilustrace - vyrobte si svou obrázkovou knihu.

Nejprve se domluvte, kdo bude kreslit jaký obrázek. Přehněte papír formátu A4 napůl jako knihu. Zvolte jednoduchou pohádku, může být i

veršovaná. (Princeznička na bále, O řepě, O koblížkovi, Budka...)

Nezapomeňte napsat na obal autory ilustrací.

7. hrajeme si s písmenky

Skládání slov podle předlohy. Úkolem dětí je podle zrakové percepce sestavit z kartiček s písmeny daného slova krátké, jednoduché slovo podle předlohy.

Vytiskneme jednoduchá slova vždy 2x ve větším formátu, jedno necháme jako předlohu vcelku, druhé rozstříháme na písmenka:

předloha:	KNIHA	MÁMA	TÁTA
rozstříhat:	K N I H A	M Á M A	T Á T A

Didaktické hry s hláskami:

1. Na jaké písmeno začíná mé jméno?
2. Na jaké písmenko začíná slovo...?

At' jsi holka nebo kluk,
zbystři oči, napni sluch
Po třídě se rychle projdi,
co začíná na ... najdi.

Děti hledají předměty začínající na dané písmenko.

Předškoláci opis jména - umím se podepsat.

8. Jak s knihami zacházet?

Poslech příběhu z Martínkovy čítanky (Eduard Petiška) „Počmáraný den“, str. 68.

Rozbor textu: nečmáráme do knih, ukládáme na své místo - ne pod skříň, knihy prohlížíme s čistýma rukama, nejíme nad knihou...

Proč s knihami zacházíme opatrně? Co by se stalo, kdybychom zničili všechny knihy?

9. Kdo mi doma čte pohádky?

V komunitním kruhu děti vypráví, kdo a kdy jim doma čte pohádky. Zdůrazníme hlavně kladné emoční cítění při poslechu pohádky v době nemoci, kdy děti něco bolí, jsou smutné, že nemohou za kamarády, jsou upoutané na lůžko.

Hádanka: Jak se jmenuje klouček, který každý večer před spaním nosí dětem pohádku?

Nápověda: Pohádky má napsané na listech papíru, které rozhazuje. Jezdí autem, na kole, na houpacím koníkovi...

Skládání čepice z novin pro Večernička podle instrukcí a nápodoby.

Autor © Hana Nováková

Zdroj: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/PMC/11409/NENI-KNIZKA-JAKO-KNIZKA.html/>

10. Mohou slepí lidé číst knihy? (rozdíváme smysly)

Braillovo písmo

Mohou slepí číst? My čteme očima, slepí používají ruce. Zkusme si zahrát na nevidomé (slova je odvozeno od slova nevidí).

1)Hmatová hra: Poznej svého kamaráda (dítě se pokouší uhodnout jméno kamaráda, či člena rodiny, kterého se zavázanýma očima ohmatává)

2)Hmatová hra: Vložte do pytlíčku např. malou a velkou kostku. Dítě má za úkol vybrat na základě hmatového vnímání malou kostku. (obměna: malé a velké autíčko, malá a velká kulička apod.)

11. Pohybová hra

Na pohádkové postavy - reakce na smluvený signál. Domluvte se s dětmi na provedení cviku, nejprve dva, pak postupně přidávejte. Např.:

Vodník - leh na zem (do rybníka)

Čert - poskoky (řádí v pekle)

Král - sed (na trůně)

Princezna - stoj vzpřímený

12. Básnička s pohybem

MOJE KNÍŽKA

**Knížka se maluje, knížka se píše, /píšeme před tělem velké kruhy/
zveme vás do tajů kouzelné říše. /hluboký předklon, předpažit/**

**Knížka se maluje, knížka se píše, /píšeme před tělem velké kruhy/
za naší pohádkou půjdeme tiše. /chůze po špičkách/**

Svou knihu otevři, spočítej slova, /znázorníme otevření knihy, počítání na prstech/

obrázky prohlédni zase a znova. /otočit se kolem vlastní osy/